

ПЛАНУВАННЯ ТОВАРНИХ ЗАПАСІВ ПІДПРИЄМСТВА

В умовах дефіциту фінансування підприємств питання планування товарних запасів набуває особливого значення. Адже, з одного боку, споживачі потребують широкого асортименту продукції, але цей підхід підвищує ризик замороження коштів у запасах менш популярних товарів, а з іншого боку, збільшення обсягу запасів дозволяє мінімізувати негативний вплив інфляції, а також зменшити витрати на транспортну логістику. В Україні управління товарними запасами ускладнюється з огляду на повномасштабне вторгнення РФ, як наслідок [1]: знищення виробничих потужностей, ускладнення транспортної логістики, підвищення ризиків втрати запасів в результаті окупації та обстрілів, здорожчання перевезень у зв'язку з підвищенням цін на паливно-мастильні матеріали.

Планування запасів – це оптимізація їх обсягу, якості і структури задля ефективного, гнучкого, своєчасного задоволення потреб споживачів з урахуванням раціонального використання ресурсів підприємства, забезпечення його стійкого розвитку.

Якість планування запасів залежить від надійності прогнозування попиту, системної аналітичної роботи, нормування запасів. Оптимізація обсягів товарних запасів потребує врахування загальних і специфічних чинників, зокрема, сезонності попиту. Нами проведено її дослідження на прикладі лідируючої вітчизняної мережі магазинів плитки і сантехніки ТОВ «Агромат» (табл. 1.).

Таблиця 1 – Показники сезонності продажу ТОВ «Агромат»

Квартал	Чистий дохід, тис. грн			Сезонна хвиля, %	Модуль відхилення, тис. грн	Індекс сезонності, %
	2022 рік	2023 рік	у середньому			
1-й	400888	523160	462024	70,05 (=462024*100/ 659554,4)	197530,4 (= 462024- 659554,4)	20,5% (=(541264,5/4)* 100/ 659554,4)
2-й	368931	803974	586452,5	88,92	73101,88	
3-й	788265	932958	860611,5	130,48	201057,1	
4-й	590660	867599	729129,5	110,55	69575,13	
Загалом	2148744	3127691	659554,4	100,00	541264,5	

Джерело: обчислено авторами за звітністю ТОВ «Агромат», за методикою [2]

За результатами розрахунків визначено, що індекс сезонності попиту на товари компанії «Агромат» становить 21%. Підвищення попиту спостерігається у третьому кварталі, на який припадає період відпусток, відтак і час ремонтів у домогосподарствах, а також у четвертому кварталі, де вагомим чинником є отримання державними установами фінансування для проведення ремонтів. ТОВ «Агромат» забезпечує широку асортименту пропозицію, що сукупно зі специфікою товару пояснює невисоку оборотність товарних запасів: 1,62 та 2,06 оберти, відповідно, у 2022 і 2023 роках. Товарні запаси становлять значну питому вагу в активах підприємства, за 2021-2023 рр. – це 63%. Означене підкреслює критичну значущість ефективного управління товарними запасами в системі управління підприємством задля досягнення його економічної стійкості.

Широкий асортимент і великі обсяги діяльності ТОВ «Агромат» передбачають співпрацю зі значною кількістю постачальників і споживачів, що ускладнює процес управління, у тому числі, планування товарних запасів. Для їх оптимізації необхідно застосовувати актуальні засоби автоматизації процесів. В умовах високої динамічності ринку, підвищення частоти форсмажорних обставин, браку коштів для фінансування поточної діяльності і розвитку підприємств, загострення конкуренції автоматизація процесів управління та планування товарних запасів сприятиме більш гнучкому реагуванню на мінливі запити споживачів та взаємодії з ефективнішими постачальниками.

Список використаних джерел

- Кривешко О. В., Шпарик Я. Я., Мельник Н. В. Особливості управління запасами в кризових умовах. *Ефективна економіка*. 2022. № 5. URL : <http://surl.li/tjivv> (дата звернення : 12.03.2024).
- Бізнес-статистика: рек. до виконання курсов. роботи: навч. посіб. / Л. П. Шендерівська, О. В. Гук, Г. А. Мононько. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2023. 51 с. URL : <http://surl.li/tivvq> (дата звернення: 15.03.2024).